

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhastós sorát először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. é. s minden hirdetés után 30 kr. helyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.
A nyilatkozati cikkek sora után 10 kr. előleges befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

K. KÖZLÖNY

előfizetési ára:

Egészévre	12 forint.
Félévre	6 "
Évnegyedre	3 "

Az előfizetési pénzek kiadónk Stein János középütczei könyvkereskedésébe bérmentve küldendők, hol a lapok pontos szétosztásáról gondoskodva van.

Anyagi ügyeinkről.

IV.

(D) Gazdasági reformjaink gyors átvihetése ellen a legáltalánosab ok, a mit felhoznak az, hogy a kimerült birtokosság a mostani nomadszerű kezelés czélszerűbb átalakítására multhatlanul szükséges beruházási alap-pal nem bír, s az országos hitel és forgalom hiányában erre mostanság nem is számíthat. Azt mondják, hogy midőn a mostani ugarrendszer mellett is, hol a birtok $\frac{1}{3}$ része is munkálatlanul hever, nincs kellő munkaerő és beruházási erő, mi lenne akkor, ha a parlag, a legelő, ugar, minden kezelés alá jönné?

A kérdés elméletileg: nyomosnak látszik, de nem egészen szabatos. Mielőtt a reform lehetősége ellen vitatkoznánk, be kellene bizonyítani, hogy a gazda a divatozó ugarrendszerhez kellő beruházással bír. Ez pedig nem bebizonyítható, mert a mely birtok a hármass dülőrendszerhez kellő instructioval bír, az bizonyosan azon beruházási erő alapján öt hat év alatt átalakulható váltógazdászattá, s addig is az általános használatra képes.

Ezen állításunkat megkísértjük igazolni, hisz ugy is alig beszélhetünk most okosabb és szükségeseb dolgokról, mint a gazdasátról.

Ugy hisszük, egy gazda sem hozza kétségbe azt, hogy a földmivelésnél a legnyomatékosb munkaerőt a szántás és kapálás igényli.

A szántásra nézve azon észrevételünk van, hogy az ugarrendszerrel is minden földünket felszántjuk, mert hisz megugaroljuk a termelés alá nem fogott földeket is, és pedig éppen ezzel vesztegetjük leginkább a munkát, midőn a józan gazdaszat elvei szerint az eke egy barázdát sem húzhat, a kapa egy vágást sem tehet a nélkül, hogy ennek jutalmát ne kívánja a természet. Két-bárom ugarszántást viszünk évenként véghez birtokunk egy-harmadán, és pedig teszünk ezzel tökéletes ingyen munkát, holott a váltógazdászattal elveit szerint minden szántásra valamit lehet természeteni, a mi az oda fordított munkát kárpótolja, s a földporhanyításának s mivélésének ezéja e mellett éppen ugy el van érve. Vagy talán hiszik még azon dajkamesét, hogy a napfény és marha taposás kővériti a földet. Ma már, miután a vegytan elemezte a termő föld részeit, és tudja, hogy minden termény mit vesz el, s mi adhatja vissza a termőerőt, az ily mesék már csak gyerek bölcső mellé találunk. Hallottunk adomát, hogy a szegény asszony gyermekeivel tejfel helyett a holdsugárt mártogatatták fel; midőn a gyermekek jóllaknak holdsugárral, akkor földünk is megkövérednek a napsugártól.

Hizlalja a földet a trágya, s termőerőben tartja a növények czélszerű cserélkezése, mely-nél vegytanilag ki van számítva, hogy minden termény minő vegyreszeket szükségel és emészt fel, s így minő sora a terményeknek meríti ki egy megkövéritett föld termő erejét,

s ezen kimerítéshez képest, mikor kell a trágyázást újból végrehajtani?

Azt mondják erre, hogy ha a földkövérités lehetőségét csak a trágyázástól feltételezzük, honnan jön annyi trágya, hogy összes birtokunkat termő erőben tarthassuk, midőn most az ugarrendszerrel is ezen termő képeséget nem tudjuk fokozni?

Erre csak azt feleljük, hogy a mennyivel jól miveltek három dülős birtokunkat megkövéritjük, annyi megkövériti ötös hatos váltókát is. A székely- és szászföldön mindig három évben trágyáznak, és a három évben egyszer odavitt, bármily jó kövéritést kiemésztí a kalászos növény és tengeri; a váltógazdászattal a termények ugy ostitvák be, hogy öt évben kell egyszer trágyázni, míg a termények kiélnék a földet. E szerint a jól vitt ugarrendszerrel összes birtokunk három, a váltórendszerrel öt év alatt kerül kövérités alá, s ha idevezessük, hogy sokkal könnyebb birtokunkat öt, mint három év alatt hordani meg, bizvást állíthatjuk, hogy a három dülős rendszer általi trágyázás két annyiba kerül. És ebből önkint következik, hogy ugyan annyi erővel s anyaggal, a mennyivel képesek vagyunk most földünket jó kövérségben tartani, a váltógazdászattal szinte két annyi területet tarthatunk jó erőben; például, a kinek három dülőben 300 hold birtoka van, az 100 holdat trágyáz minden évben, tehát annak ereje van ennyi hold kövéritésére; váltógazdászattal, ha minden évben képesek vagyunk 100 holdat kövériteni 500 holdat kövérithetünk ugyan ennyi erővel, mert ott, a föld elég jó erőben van, ha öt év alatt egyszer kövéritjük, tehát a tiszta nyereség a két rendszer közt $\frac{2}{5}$.

Ebből önkint következik, hogy a kinek most háromszáz hold földje van mivelés alatt, a mostani ereje után is, ha t. i. most tökéletes fundus instructus van, még 200 holdat képes legelőből vagy parlagából mivelés alá fogni, ha csak a kövéritésről van szó.

Talán a legelésre hagyott rész befogásával fogyna a trágya erő? De vajlon miért? hisz a miveltek földön két-három annyi takarmány terem, mint a marhától taposott legelőn, s ha mi képesek vagyunk legelő helyeinket felmiveltetni, ennek terményéből két annyi marhát kinyaralhatunk istálón és aklon, mint a mennyi a mostani legelők kopár fűvén kinyaral.

Nézzük meg, miből telik ki a mostani három dülős rendszerhez szükséges trágya?

Marháink teli istalózásából.

E teli istalózás feléig tart.

Tehát, ha teli nyári istalózást folytatnánk, éppen két annyi trágyánk gyűlvén, két annyi földünket vagyis mostani szántóink $\frac{2}{3}$ -át tarthatnók évi kövérités alatt.

Ha odaszámítjuk, hogy a váltógazdászattal a termények czélszerű cserélkezése a föld termő erejét védi, kétséget nem szenved, hogy ugy a hogy most 300 hold földet termőerőben tarthatunk mostani készleteinkkel, a váltógazdászattal és istalórendszerrel 500 holdat tarthatunk kétszeres termőerőben, mert a trágya szükségletre nézve a két rendszer közt a 300 hold=500 holdhoz, ellenben az istalórendszer két annyi trágya készletet ad a gazdának, mint a legeltető rendszer.

És ne esaljuk magunkat azzal, mintha mostani marha productiont oly nagyon kedvezőtlen viszonyban állana földünk mennyiségéhez. Mi bátrak vagyunk állítani, hogy mostani állattenyésztésünkkel is képesek volnánk mostan mivelés alatt álló földeinket váltógazdászatra kellő termőerőben tartantani.

Nálunk tíz juhat és kecskét, s két csitkót, s borjat egy nagy marhának számítva össze-

sen egy millió darab marhánk van Erdélyben.

Mivelés alatt szántóföldünk, mit rendszerint mivelünk 2,120,647 holdra rug. A rét- és szőlő-trágyázás nem nagy szerepet visz nálunk.

Egy darab marha istalón tartva egész év alatt ad 80 mázsa trágyát, sőt márgával vegyítve s rendszeren összekészítve ad százat.

Igy két nagy marha trágyájával egy hold földet kövérithetünk, tehát létező egy millió marhánk után ötszázezer holdat, következőleg mostani trágyatermelésünk is, kezelés alatt birtokunk $\frac{1}{5}$ részénél többnek megfelel.

Ebből világosan belátható, hogy öt tagu váltógazdászatlunknak évenként egy egy tarlója vagyis $\frac{1}{5}$ -de a mostani trágyaerővel is jól megkövérithető, és így kövérités szempontjából az ugarrendszerre semmi szükség sincs, mert ötös váltót másfél annyira trágyázhatunk, mint a mennyire most hármass fordulóinkat legelőrendszerünkkel trágyázni képesek vagyunk; midőn e rendszerben csak a téli trágyát bírva 80 mázsa lehető helyett, alig 35 mázsa buladékat bírnak pár nagy marha után.

Azt hiszik, hogy most a juhtenyésztés dönti el a trágya sorsát? A hivatalos számítások szerint, melyek, ha hiányosak a juhokra, épp ugy azok más marhákra is, tehát ezen számítások szerint Erdély 905,000 darab juhot tenyészt. És így, ha az összes juh posztio kitérítetnek is tenyésztésükből, marháink egy millió száma csak 9,500 al apadna; de ezen hiányt nagyobb marháinknak az istalórendszer által természetesen bekövetkező szaporodása pár év alatt kipótolná.

Igaz, hogy a közlegelő gyors felosztása még $\frac{1}{3}$ -ad részszel szaporítaná birtokainkat; de hisz azt nem leszünk kötelesek rögtön mivelés alá venni, éppen ugy feuthagyhatjuk legelőnek, míg beruházni képesek lehetnénk. Hisz mindenki tudja, hogy a váltógazdászattal nem alakul egy tűndér érintetre: öt-tíz év kell míg azt rendszeres előkészületekkel beruházhatjuk s megindíthatjuk; hanem aztán, ha megindítottuk, lesz is ám miből folytassuk, s a miből beruházunk aztán parlag legelőinket is.

Hogy marhatenyésztésünk a váltógazdászattal által jobb lendületet vesz, az könnyű ki-számítani, mert hisz, ha p. o. ötös váltóra rendezzük birtokunkat $\frac{3}{5}$ részt mivelünk takarmánynak, s következőleg mostani fűtermelésünkhöz nagy készlet járul ezen takarmánykészletből; sőt nincs kétség benne, hogy midőn beruházásunk emelkedvén, képesek lennénk legelőinket is oly takarmányfűvekkel, minő a lucerna, esparcet, reigraas stb. bemivelní, a melyek éveken át újabb munka nélkül adnak gazdag kaszarendeket, képesek leendenénk két-három annyi marhát tartani istalóinkon, mint a mennyit most sovány legelőinkon nyomorgatunk.

Hogy hitelt szerezzünk állításunknak, ám számítsunk.

Egy hold rendszeren miveltek föld terem 36 mázsa takarmányt, és ez elég egy nagy marha évi tartására, főként ha odaszámítjuk a gazdaszatból a tenyésztés részére fenmaradó anyagokat p. o. a szalma, kór, répa, vete-mény hulladékok, kolompér stb.

Igy 1,046,581 hold közlegelőnk, mert ennyi van takarmány alá mivelve, továbbá: 100,000 holdnyi jelenlegi rétbirtokunk, és végül

szántóföldeink $\frac{3}{5}$ része, a mely váltógazdászatlunkban takarmányt teremne, s összesen 600,000 holdra számítható, képessé tenné minket

2,600,000 darab nagy marha kitartására, sőt a zab, alakar, burgonya, répa, szalma stb. odaszámításával képessé tenne 3 millió, és

igy három annyi darab marha fenntartására, mint a mennyit mostan tart ezen országgrész.

Három annyi marha istalórendszerrel hat annyi trágyát, s szintén annyi munkaerőt állítana ki, és képesek volnánk ezzel földeinket oly karba hozni, hogy a mostani öt szem helyett husz szemet adjon, és földünk egy-ötöd részén teremne annyi gabonánk, a mennyi most $\frac{2}{3}$ -ad részén terem; marháink az istalórendszer által megszépülnének, az erdélyi marhatenyésztés visszakapván régi hírét, ut nyílnék nekünk a kiható kereskedésre, s milliókat vehetnénk be oly üzletből, mely most csak néhány százezeret hajt. Hogy gabonatermelésünk ezáltal szintén nem hanyatlanék, ezt közelebbi cikkünkben szándéko-zunk kimutatni.

A vallás hatalmas tényező a népek történetében.

(Folytatás.)

Hogy a Maros két partján Bokalytól Guraszádig a lakosok magyar eredetűek voltak, az a népviseleten és típuson kívül megtestesítik onnan is, hogy a földesurak az itt lakott jobbagyok tizede után a fiscusnak 1848-ig haszonbért fizettek. Tudjuk ugyanis, hogy a püspök számára tizedet adni vallásos kötelem volt; azt is látók, hogy az oláhok mint nem katolikusok a tizedfizetés alól törvény által ki voltak véve. Innen a magyar tisélek tizeddel voltak terhelve, az oláh tisélek ellenben tizedmentesek. Nem esalódunk hát, ha azt állítjuk, hogy a Maros tere lakosai Bokalytól Guraszádig legalább akkor, midőn tizedfizet-tek alá estek, magyarok voltak. Ezen falvaknak egy része, különösen azok, melyeket a reformatio mint magyarokat talált, s ezt a vallást bevették, sokáig megtartotta a maga magyar nemzetiségét, például N. Rápoltnak egy része ma is reformált magyarokból áll, csak hogy a nyelvet elfelejtették, Szentandráss és Szántóhalma az Egyregy vize (ma Cserna) két partján Apafi fejedelem idejében reformatus magyarok voltak, bizonyítja a Bornemisza Anna által ezen egyháznak ajándékozott, s a dévai reformatusok ur-asztali edényei közt tartott ezüst-tányér és pohár. (A tányér területén ezen irás olvasható bevésett betűkkel: „SZANTOHALMI ES SZENTANDRASI ECCLESIAHOZ AIANDEKOZZA B. A. (Bornemisza Anna) E. F. (erdélyi fejedelemné) 1679.” A pohár felső szélén kívül: „SZANTOHALMI ES SZENTANDRASI ECCLESIAHOZ AIANDEKOZZA. BOR. ANNA. E. F.” A pohár oldalán kívül az évszám olvasható: „1679.” Ezen számjegyek körül egyenlő távolságra ugy vannak felosztva, hogy az egész poharat kerítik). Dobra városának (hajdan Jófitó neve) magam láttam egy kiváltságlevelét, melyszerint a dévai vár hatalma alól kivételenk; és ebben előforduló nevek mind magyar bangzásnak. Laposnyak egyházi nemesek birtoka volt, a családi nevek ma is: Gyerő, Tót, Nagy, Kis, Sütő stb.

A Sztrigy völgyében és Hátszegvidékén tudtom szerint nem vettek tizedhaszonbért fiscus számára; mi arra mutat, hogy itt a lakosok nem vették volt be a katolika vallást, hanem megmaradtak az előbb felvett görög vallásban; de a helységek nevei, mint Tompa, Bácsi, Nádasd, Szentkirály, Magyar-ród, Telek, Csolnako, Mácsó, Hátszeg, Szálláspataka, Pestény, Zajkány, Fehérviz stb., ugy a családok magyar hangzásu nevei, népviselet, helyi szokások magyar vagy hun eredetre mutatnak. Magam olvastam több egyházi nemes család adomány-leveleit, többnyire mind nova donatiók; mi azt bizonyítja, hogy azon családok birtokaikat már az előtt is bírták, s új adomány-levelet csak biztosítékul

*) Horváth István több oklevelet hoz fel, melyek szerint a tizedet a király is fizette. 1298-ban a nemes-ség kihuzza magát, s így a király is a tized adás alól, azon okból, hogy ő az Istennek az adott vérről fizeti le, midőn az Isten ellenségei (a saracénusok s más nem keresztények) ellen harcol. 1555-ban Erdélyben a fejedelmi udvar tartására világiasitják (secularisálják) a tizedet, de meghatározzák a 22-ik t. cikkében, hogy a földesurak a tizedet a fiscustól haszonbérbe vehessék. Itt van eredete a dézma árendának fiscus számára.

kértek, mint ez megtörtént sokaknál a szé-
kelységen is. Ezen adomány-levelekben az
adományosítottak mind magyar neveket: mint
Kende, Jámor, Béla, Hunyad, Farkas stb.
És itt megjegyzem azt is, hogy az oláhoknak
adott czimeres vagy adományos levelekben
mindenikben előfordul ezen kitétel: „fidelis
noster valachus”, de a hátszegvidéki nemesek
adomány-leveleiben ezen kitétel egyáltalában
nem olvasható, mi engem egyebek mellett
arról győz meg, hogy a hátszegvidéki nemes-
sek, még akkor magyarok voltak, midőn jó-
szágaikra új adomány-levelet kértek.

Hátra van még egy kérdés megfajtése,
hogy miután fenebb azt állítottuk, hogy a
hunymegyei Maros, Egregy, Sztrigy völgyi
helységek legnagyobb része, úgy Hátszeg-
vidékének több helységei magyar, hun vagy
avar eredetűek; mégis melyik fajból származ-
tatjuk a három közül?

Ezen kérdésre szeretném felelni, de nem
tudok; csupán két helység van, melyre reá
merem fogni, hogy hun eredetűek: az egyik
alsó, felső és közép Szilvás (a régi okleve-
lekben Szilfás, hihetőleg az ott ma is buján
termő szilfáról); a második Lozsád; reá fo-
gom a következő körülménnyel fogva:
Tudjuk, hogy a nemzetségek szerinti szá-
mítást hivatalok, javadalmak osztásában a hun ere-
detű székelyek egész a 16-dik századig meg-
tartották, (L. Verbőczy III. Rész 4. Tit. *).
Éppen ezt látjuk Szilváson és Lozsádon mind
e mai napig, dacára annak, hogy a legújabb
időben mindent félredobtak, a mi ősi szoká-
sainkon és institúcióinkon alapult. Én azt hi-
szem, hogy Szilvás nem osztakoznék ma is
a székely vagy hun szokás szerinti nemzetsé-
gek és ágak szerint, ha nem a hunoktól örö-
költe ezen szokást; midőn a magyarok, kik
hajdan magok is nemzetségek és ágak sze-
rint osztályozták magokat (lásd Horváth Ist-
ván gyökeres nemzetségekről írt munkáját)
már a XIII. században elhagyták azt.

(Folytatjuk.)

Az országos színházi választ- mány gyűlése.

(Folytatása és vége.)

Ülés mártius 22-dikén 1864.

Gróf Mikó Imre ő nagyméltósága el-
nöklete alatt, jelenlétben: gróf Lázár Miklós,
Nagy Elek, Groisz Gusztáv, Wendler Frigyes
színházi bizottmányi tagok; báró Kemény Do-
mos, b. Bánfy Dániel, Dózsa Dániel, Kövári

*) Sunt igitur praeterea transilvanis in partibus
Scythuli, Nobiles privilegii, a scythico populo in pri-
mo eorum ingressi in Pannoniam propagati, quos non
corrupto quodam vocabulo scilicet appellamus, dissimili
penitus lege et consuetudine gaudentes; rerum bellica-
rum expertissimi: Quiper tribus et generationes,
atque lineas generationum (antiquorum
more) haereditates ac officia inter se se
partiuntur et dividunt.

TÁRCZA.

AZ ERDÉLYI SZÁSZOK MAGATARTÁSA

1860 october 20-dika óta.

Történelmi vázlat

Halmágyi Sándortól.

(Folytatás *).

Ezen intézkedés a szász nemzeti alkot-
mány könnyelmű fitmálásához igen hasonli-
tott, s a mi a felek érdekeit és általában a
jogbiztonságot illeti oly aggasztónak tetszett,
hogy midőn a szász nemz. gyűlés sept. 4-én
csakugyan elnapolta magát, s a másodfoku
ugynevezett „justiz-senat” (báró Konradshelm,
Dr. Guist, Schwarz, Brecht és Wagner köve-
tekből alakítva) csakugyan létrejöni látszott,
még a „Sieb. Bote” is nyilván feljáldult, hogy
miféle önkényű eljárás ez szemben a szász
alkotmány világos értelmű rendeleteivel. „A
bírói jogot — ugymond — csak törvényesen el-
ismert hivatal vagy testület gyakorolhatja. Mi
rendezett államban élünk, a hol minden biva-
tali hatalom el kell legyen ismerve. Már
most lehet, hogy a szász és más hivatalok
elég udvariasok lesznek ezen „másodfoku jus-
tiz-senat” iratait elfogadni, s azokra tán fe-
lelni is. De mit fog tenni a harmadfoku bíró-
ság, ha valamelyik peres fél ezt az ugyneve-
zett „senat”-ot semmibe veszi s egyenesen el-
kéri, hogy számára másodbíróiági ítélet esz-
közltesse. Világos, hogy ez intézkedés által
a szász municipális bíraskodás önállósága van
veszélyeztetve, s a legjobb esetben is a t. i.

László, Klatrobecz János, Stitz János, mint a
gyűlés esküszője és a hátrálékok felhaj-
tására a közgyűlés által kinevezett bizottság
tagjai, Groisz Nándor színházi választmányi
jegyző, Filep Sámuel pénztárnok.

32 §. A részvény hátrálékok felhaj-
tása és újabb ajánlatok gyűjtése, valamint általá-
ban az építésre szükséges pénz megszerzése
és a színházi alap gyarapítása kérdése ke-
rülvén szönyegre, előleges megvitatás után a
színházi választmány — a közgyűlés által a
fennebbi írt czél előmozdításában segélyke-
zésre melléje adott és a választmányi ülésbe
meghívott bizottság meghallgatásával — követ-
kezőkben állapodott meg:

I. A részvény hátrálékok felhaj-
tását illetőleg:

A hátrálékosokhoz nyomtatott levelek in-
tézendők, melyekben megjelöltetvén a kötele-
vény kelése ideje és a tartozó összeg, felszó-
lítottak, hogy hátrálék tartozásaikat legkésőbb
idei május 15-ig akár a pénztárnokhoz, akár
a kinevezendő vidéki biztosokhoz annál in-
kább fizessék be, mivel ezen határidő elfelte
után, kénytelen lesz a színházi választmány
a hátrálékok felhajtatását törvény útján is esz-
közlöni, mivel a 11,000 frtot felülmúló temér-
dek részvényhátrálék a kitűzött czél elérhe-
tését hátráltatja, és különben is a színháznak
mulhatatlanná vált kijavítása s czélszerűbb el-
rendezése nagy összegeket veszen ignybe, me-
lyeket — miután kivált a színházi alap gyar-
apítására legfőbbképpen árendezett felkelési
alapot elkölteni nem szabad — csakis a kötele-
zett tartozások bevitelével lehet fedezni.
Megjegyzendő, hogy azon részvényesek, kik
1860-iki február 28-án 12. szám alatt kiadott
felszólítás nyomán a színház alap számára
annyi alapítványt tettek, a mennyi részvényük
tökéjével felér, a részvény hátrálék befizet-
ésére nem köteleztetnek, sőt inkább az ilyenek
részvénykötelezvényei kiadatnak, ha csak a
részvény hátrálék befizetését önként nem aján-
lanak.

A kötelezett részvények könnyebb behaj-
tása végett a részvényesek vidékenként so-
rozattak, és minden sorozatra egy-egy vidéki
biztos nevezetett ki, ki a tartozásokat kimu-
tató névsor közlése mellett, az illetők részvé-
nyei beszedésére felkértek; az ily biztoshoz
küldetnek kézbesítés végett a hátrálékosokhoz
intézett felszólító levelek is, felkérve a biz-
tosok, hogy tudósításukat idei május 31-éig
megtegyék, illetőleg a netalán begyűlt pénzt
ugyazeken határidőig beiktatni annyival in-
kább szíveskedjenek, mivel ha ezen napig sem
pénzt nem küldenek, sem tudósítást nem
tennének, az olybá vették, mintha fáradoz-
suk siker nélkül maradt volna, minél fogva
már a törvényes eljárásnak kellend szükség-
képpen bekövetkeznie.

Midőn a hátrálékosokhoz intézendő felszólí-
tásokban, mind pedig a vidéki biztosokhoz
küldendő megbízó levelekben kijelentetik az
is, hogy a tett befizetések a hogy a pénz-

tárba beérkeznek, azonnal a kolozsvári birla-
pok útján közhírré fognak tétetni.

Ezek megállítása után a hátrálékos rész-
vényesek vidékenkénti sorozata megkezdíte-
tett, a felszólítási levelek mintája megállítat-
tott és a vidéki biztosok kinevezettek; ha-
sonlólag a részvényesek névjegyzékéből azok
kivételtek, kik a még hátralevő összeg be-
fizetésére idő folytán képtelenekké váltak.

II. Alapítványi és egyéb adósságos tarto-
zásokat illetőleg megállítattott, hogy az ily
adósságokhoz is felszólítások intéztesseken tar-
tozásaik befizetésére, azon különbséggel, hogy
a kölcsönvételknél fogva tartozókra nézve
egy előbecsítendő és határnapot kitűző pénz-
tárnoki felszólítás után nem csak a hátrálék
kamat, hanem a hátrálékosok ellen maga a
tőke is beperendöl.

Együttal megállítattott, hogy a teendő épít-
kezések fedezésére némely tőkék a pénztár-
nok által azonnal mondassanak fel.

III. Továbbá, részvény, alapítvány vagy
adakozás gyűjtésre nézve megállítattott:

A) Minthogy nem mindenkinél van módja
alapítványt tenni, azonban pedig többen van-
nak, kik bizonyos időszak alatti apránkénti
fizetésre képesek is és hajlandók is, a rész-
vények továbbra is fentartatnak. Részvénye-
sekül csak Kolozsvárt lakók, vagy itten
gyakran időzők és megfordulók szólíttatnak
fel, de semmi esetre sem olyanok, kik már
alapítványt tettek.

Részvény gyűjtésre befolyásos és az ile-
tőkre hatással bíró buzgó egyének szólíttat-
nak fel, ellátva gyűjtő ívvel és részvény kö-
telezvényi mintával; a részvény 5 o. é. frt,
mely hasonlóan mint eddig is volt, 10 évi
időszakra köteleztetik.

A gyűjtők egyuttal megbízatnak egyszer
mindenkori adakozások, úgy alapítványok el-
fogadására is, s e végre a szükséges nyom-
tatványokkal ellátatnak.

B) Minthogy továbbá több oly hazafiak
vannak, kik még alapítványaikkal a szóban
forgó nemzeti ügyhez nem járultak, de kik-
nek hozzájárulása biztosan várható, az ilye-
nek kinevezendő biztosok útján az 1860-dik
évtől követett eljárás szerint felszólítandók;
valamint a gyűjtő íveiket még be nem kül-
dött 1860-dik évtől megfizetett is hirtapilag
határidő kitűzése mellett izeik gyűjtéseik
beküldésére felszólítandók, s illetőleg külön
levelek által, vagy bizalmas uton megtalál-
landók; az ezen A és B betűk alatt említett
gyűjtők kinevezése, és a gyűjtés elintézése a
közgyűlés által a választmány mellé adott se-
géd-bizottmányra bízatik.

Midőn ezen határozatok gyors és azonnali
foganatosításával a színházi jegyző és pénz-
tárnok bízatik meg.

Ezzel az ülés eloszlott.

Ülés mártius 26-án 1864.

Gróf Mikó Imre ő nagyméltósága el-
nöklete alatt, jelenlétben: gróf Lázár Miklós,

Groisz Gusztáv, Nagy Elek, Wendler Frigyes
színházi választmányi tagok; Groisz Nándor
jegyző, Filep Sámuel pénztárnok, Kagerbauer
Antal építész.

33. §. Olvasztatik az előbbeni ülés jegy-
zőkönyve és
megállítatik.

34. §. Kagerbauer Antal építész, előter-
jeszti a színház átalakítására vonatkozó ter-
veit és költségvetését;

ezek áttekintetvén, bővebb megvizsgálás és
véleményezés végett átadatnak Groisz Gusztáv
és Nagy Elek színházi választmányi tagok-
nak, hogy mérnök Tompa J. a stakértőül
felvevén, a beadott terveket és költségvetése-
ket részletesen vizsgálják meg, építész Ka-
gerbauer Antal a alkut tegyék meg és
vizsgálatuk eredményét a köendő szerződés
tervezeténél beadása mellett, a színházi vá-
lasztmányhoz mielőbb jelentse be; a jegyző
és pénztárnok utasítatnak, hogy ezen kül-
dött bizottmány előtt az általa netalán ké-
rendő szükséges felvilágosításokat adják meg.
Ezzel az ülés eloszlott.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Fogaraszváros közgyűlései.

(Folytatás.)

I. Fogaraszváros hatósága álljon: a) a
költségtanácsból vagy képviselőtől, a mely
alakításuk szabadon választandó 48 rendes
képviselet tagból, élén egy szónokkal (orator),
a Fogaraszban levő 3 nemzetségre egyará-
nyosított tekintettel, u. m. székely s magyar
16 rendes, 8 pöttag, szász s német 16 ren-
des, 8 pöttag, román 16 rendes, 9 pöttag,
összesen 48 rendes, 24 pöttag.

b) belső tanácsból vagy szorosabban vett
közigazgatási s igazság-szolgáltatási közeg-
ből. Ezen beltanácsot képezi 1) polgármester,
évenkénti 600 o. é. frt fizetéssel; 2) 3 tanácsos,
kik közül egyik mint városilag kiküldött egyes
bíró a törvénykezéssel bízik meg, 500 frt
fizetéssel; második a rendőrséget kezeli, har-
madik a közigazgatási szakba alkalmaztatik
s viszi egyszerűsített a telekkönyvi nyilvántar-
tást, egyenként 400 frt fizetéssel, s így a
három tanácsos fizetése 1,300 frt o. é., 3)
egy főjegyző 400 frt fizetéssel; 4) egy al-
jegyző 300 frt fizetéssel; 5) egy pénztárnok,
egyszerűsített adózású 320 frt fizetéssel; 6)
igaztató, levéltárnok s pénztári ellenőr 300 frt
fizetéssel; 7) három írnok, egyik a törvény-
székénél, második mint fuvar- s szállásbiztos
a rendőri tanácsos mellett, harmadik a köz-
igazgatási tanácsos mellett, egyenként 250 frt,
összesen 750 frt o. é.; 8) egy városgazda
105 frt; 9) egy v. orvos 105 frt; 10) bába
43 frt; 11) négy szolga ruházattal 700 frt;
12) órahúzó 20 frt; 13) bakó 20 frt fizetés-
sel, összesen 4883 frt.

II. Választási jog s annak gyakorlata, úgy
a választás módja. Választási joggal bir min-

a justiz-senat ítéletei egyszerűen semmisnek
nyilváníttatnának s az ügy más törvényesebb
alaku forum elibe utasíttatnék, a felek leg-
alább is ok nélküli idő- és költségvesztés veszé-
lyének vannak kitéve. Vagy talán ez esetben
a szász nemzet municipális autonómiajára
akarnak hivatkozni? Am legyen, de akkor
tessék az alkotmány szabályait követni! „A
másodfoku bíraskodás jogát gyakorolni csak
maga az universitas illetékes.”

A szász n. gyűlés sept. 2-diki ülésében a
szászsebesi követeknek formulázva beadott
indítványa:

„miután a „Sachsenland” elnevezés Erdély
alaptörvényeiben sehol se fordul elő, hanem
csak 1848 an innen kereszteltetett törvényte-
len módon a fundus regius nevezet alatt is-
meretes terület szász földnek, „Sachsenland”-
nak, s ez által mások is, a kik az erdélyi
alaptörvényeket nem ismerik, ezen nevezet
használatára félrevezettetnek: ennél fogva a
mi a fundus regius nevű törvényhozás útján
megnem változtatik, minden oklevélben a fun-
dus regius elnevezés tartassék meg”

egyszerűen visszautasított, miután a
szász többség kijelenté, hogy e kérdés már
egyszer tárgyalott.

Ugyanez ülésben a nyilvános cs. k. jegyző-
ség (k. k. Notariat) mint a már feloszlott cs.
k. törvényszékek függeléké 11 szavazattal 6
ellenében szintén megszüntnek nyilvánított,
azonban elnök, Salmen kinyilatkoztatta, hogy
e határozatot nem érvényesítheti, mivel e
tárgyban felsőbb helyről utasítást nem kap,
mert azon nézetben van, hogy a szász nemz.
gyűlésnek nincs joga cs. k. hivatalokat, mi-
nők a cs. k. jegyzőségek is, feloszlatni.

A sept. 3-ki ülésben Wagner, előadó,
indítványozta, hogy a közigazgatási költségek
fedezésére szükséges előlegért egyenesen a

esésárhoz kell folyamodni, s egy ily feliratot
fel is olvasott. E felirathat, melyet a gyűlés
elfogadott, többek közt felhoztatik, hogy „a
szász nemzet a megyék és székelyszékek ma-
gatartásával ellenkezőleg, a legm. határo-
zatok foganatosításában, a közbéke és rend és
rendezett jóállapot biztosításában fáradozik!”
továbbá: a szárvárosok koldusbotra jutottak
„az insurgensek által 1849-ben rájuk vetett
hadiadók és borzasztó szállítmányok miatt”,
a szász nemzet aránylag legtöbb adót fizet,
s a „stemplit” és az illetekeket is még min-
dig bűszöken fizeti.

Ez időtájr esik nyilvánosságra jötté ama
levelezésnek is, mely Saguna püspök és
Salmen között folyt. Megemlítjük, mert szo-
mornan jellemzi a nemzetiségi viszálkodás
és szenvedélyeskedés — Isten tudja még med-
dig borongó — korát.

A sajtószerről polemia története ez:

A szász nemz. ispánnak a szebeni magi-
stratus által több szász földi oláh helységgel is
közölt hivatalos iratában többek közt ez mon-
datott: „Tapasztaltuk, hogy titkos tanácsadók
a békés népet engedetlenségre izgatják és
gyakran a papok illetéktelenül nyilván világi
ügyekben mint képviselők lépnek fel, minél-
fogva nemcsak a titkos bujtogatókat, hanem
a nyíltan fellépő képviselőket is fel kell je-
lenteni.” Erre báró Saguna a titr báró Sal-
menhez, „mivel — ugymond — e kifejezé-
sek: „titkos tanácsadók, izgatók, bujtogatók,
nyíltan s illetéktelenül fellépő pap képviselők”
csak a román papságot és intelligenciát illet-
hetik (furesa vallomás!), miután az idézett
irat, éppen román helységek álitólagos enge-
detlensége következtében bocsátott ki.” Mi
adott okot méltóságodnak e vádra? Tán csak
nem a protestatokat, a miket a román papok
is aláírtak? Ha igen, akkor mld az oka, ki
mindenütt hirdeti, miszerint ő flegtől rende-
lete van, hogy a románok irányában igazsá-
gos legyen, s természetessé lett volna, hogy
mld még az új szervezések előtt a románok-

kal — a kik a fundus regiusban legnagyobb
számmal vannak — értekeztek, de hát állott e
szóba csak egy román is? s pedig alkot-
mányos államban élünk és szeretnénk tudni,
melyik törvény tiltja a román papságnak —
és csak is annak — hogy az alkotmányos
életben tevékeny részt ne vegyen? Az ily
alkotmányellenes eljárás a testvériséget a
nemzetek közt s a közhaza javát nem mo-
díthatja elő. És e szerencsétlenségnek nem
nemzetségek az okai, hanem a kormány azon
organumai, a kik az 1848 előtti iskolában
öszültek meg (már mint Salmen), a kik nem
tudnak kibékülni az új iskolával, az oct. 20-
diki diplomával stb. Mi, románok, várjuk az
oct. diploma áldását a törvényes organumok-
tól és mld még sem áttall minket bujtoga-
tókak ezimezni, s a szebeni magistratusnak
— mely egészen a mártius előtti állapotok
van szervezve — meghagyni, hogy minket
esendőrkkel hajtson engedelmségre. Miután
tehát az említett hivatalos irat a román intel-
ligentia és papság ellen nyíltan (?) súlyos
vádát emel, szíveskedjék mld részletes ada-
tokat, s a papok neveit közölni velem; végül
a román nemzet, annak papjai és értelmisége
felül semminemű alaptalan jelentés ne tétes-
sék, mert kénytelen lesznek erőlyesen fellépni
s megegyezni.

Ez irat kelt aug. 15/27 1861-ben, közölte-
tett a bécsi „Ost und West” s utána az erd-
élyi lapokban is. És ez iratnak nyilvános-
ságra hozatala, mint indiscret eljárás a sze-
beni lapban meg is rovatolt, mely lap aztán
— ha már ennyiben van — a feleletet is kü-
zölve, azt igen tartozkodónak, de minden
tekintetben méltánylandóbbnak nyilvánítja az
összehasonlításnál.

(Folytatjuk.)

1) Lásd „Sieb. B.” 173, „K. Közöny” 148. sz.

2) „Sieb. B.” 175, „K. Közöny” 148. sz.

den értékön férfi egyén, ki a törvények szerint városunk választó polgárának tekintendő, e szerint:

- 1) Ki 200 frt értékű fekvő vagyonnal bír.
- 2) Oly iparosok, kik saját műhelyökben saját kezűre dolgoznak.
- 3) Bejegyzett kereskedők.
- 4) Tudorok, ügyvédek, lelkészek, orvosok, gyógyszerészek, okleveles mérnökök, t. társaság tagjai, művészek.
- a) Közvetlen — egyetemileg a külső tanács vagy képviselőiség s póttagok beállításánál — úgy, hogy a külső tanács vagy képviselőiség s a póttagok az összes választó polgárság által szavazattöbbség útján választatnak.
- b) Közvetve, megválasztott képviselő által — a belső tanács sarkalataiból hivatalnokainak, u. m. polgármesternek, tanácsosoknak, jegyzőknek, pénztárnoknak, városgazdának, oratórnak beállításánál — akként, hogy ezen hivatalnokok a képviselő, mint az összes polgárság megbízottai által választatnak.

c) Az elősorolt hivatalnokok közül ki-
zelő segéd személyzetet a tanács nevezi ki.
d) A választási jog mind közvetlen, mind közvetve, az az időkor, mikor a választó polgárság maga egyenesen, mind akkor, mikor megbízott képviselő által veszen részt a választásban, szabadon titkos szavazással gyakoroltatik, úgy, hogy mind az összes polgárság képviselőit, mind a megbízott képviselőket a belső tanácsot minden kijelölés (candidatio) nélkül választja meg szavazattöbbséggel.

III. A választhatóság:

- a) A külső tanácsba vagy képviselőbe be-
választható minden választó, a Fogarásban lé-
tező három nemzetiségre egyarányosító te-
kintettel.
- b) A belső tanácsba megválasztás fül-
tetelei: 1. Általános polgári s választó jog-
nak 3 évig való élvezete Fogarásvárosában.
2. Képesség: hová értetik a városban di-
vatozó három nyelvnek u. m. magyar, német-
s románul tudása, beszédése, ígalmazása, s
írása stb. s ezen tulajdonok mellett hasonlólag
a három nemzetiségre lehető egyarányosító
tekintettel.

3. Birtokképeség: s a számadással járó
hivatalokról elegendő fekvő biztosíték kimu-
tatása.

IV. Megbízás s hivatalviselés
ideje: a) A képviselő három évre választat-
tatnak oly formán, hogy a 3 év elteltével a
képviselet $\frac{1}{3}$ ad része sorolás útján kilépik,
s helyébe új választás történik; hat év múl-
tával kilépik a sorolás útján megnevezendő
második $\frac{1}{3}$ ad rész, s helyük új választással
töltetik be, a 9-dik év multával kilépik a
most megválasztandó utó $\frac{1}{3}$ ad része; azon-
ban a kisorsolásnál s újbóli választásnál min-
dig fentartandó a nemzetiségi egyarányosító
szám. A 9-dik éven túl a képviselőiség vá-
lasztásilag legidősebb $\frac{1}{3}$ ad része minden harmad
év végével kilépik s helyük újbóli választás-
sal betöltendő, azonban az ekként kilépettek
újra választhatók. Az időközben halál, elköltö-
zés vagy más okból megtrúlt képviselő he-
lyét elfoglalja azon póttag, mely nemzetiségi
arányban a kilépett képviselő tag után szav-
vazattöbbséggel fogva következik.

b) A polgármester, valamint az egész belső
tanács minden tagja három évre választatik.
V. A nyelvre nézve — Fogarásban di-
vatozó három nyelv u. m. magyar, német s
román nyelv — mind a közigazgatási, mind a
törvénykezési beadványok, ugy azok elinté-
zése körül a jogegyenlőségnek szigorú fen-
tartása mellett, hivatalos nyelvnek a ma-
gyar nyilvánításassék.

A pénzügyeket illetőleg: 1. Foga-
rásvárosának épülete s belső telkeinek A) mel-
léklet szerint megszerzési összes értéke 22,730
forint o. é., s ezek évi jövedelme 1457 forint
50 kr, ugyan ezen melléklet szerint 1—13
darab allod. földje 671 frt 95 kr haszonbér-
let évenként.

2. Adóslévi mellett 6% kiadott tőkéje
453 frt 88 kr s kamattárlék 123 frt 28 kr,
összesen 577 frt 16 kr o. é.

3. C) melléklet szerint passivuma a pénz-
tárnak 2063 frt 17 kr o. é.

4. D) szerint az 1863-beli bevétel teszen
8273 frt 18 kr, a melyből levonva az eddigi
szükségelt kiadást, teszen 4455 frt 45 kr,
maradott mint pénztári többlet **összesen**
3817 frt 73 kr o. é.

Felséges kir. főkörmányszék! Ezen rész-
letes A B C D mellékletek szerint látható az
eddigi pénzügyi állása, a tervezett E) mellék-
let szerint, miután a hivatali személyzetre
4883 frt igényeltetik, továbbá irodai kellé-
kekre 400 frt, javító építésekre 380 frt, adóra
430 frt, foglyok tartására 200 frt, birkák te-
lletésére 60 frt, rendkívüliekre 400 frt s így
összesen 6853 frt, évi kiadást levonva az
E) mellékletbe foglalt s még 5 évre enged-
ményezett 3% palinka, ser stb. termelési pó-
tadóval 9273 frt 18 kr, tervezett bevételeiből
kiadás 6853 frt, maradna évenként **2420 frt**

18 kr mint pénztári maradvány, a melyely
részint a passivumot fedezni, részint tőkésíteni
lehet.

A közgyűlés ezen megállapodását, mint a
862. elfogadott határozatnak, a fels. kir. fő-
körmányszék 863. év Karácsonyhava 16-kán
38,493. szám alatt kiadott rendeletében fog-
lalt utasítás értelmében módosítását bátrak
vagyunk a fels. kir. főkörmányszéknek hely-
behagyás, megerősítés s életbejuttatás elren-
delése végett tiszteletteljesen felterjesztieni.

Felséges királyi főkörmányszék! A legna-
gyobb bizalmi nyíltsággal sorolók elő az újabb
időben végbement városi közgyűlés végezmé-
nyeit, a legmélyebb tisztelettel kérve, méltóztat-
tat a fels. kir. főkörmányszék a febr. 24-kén
tartott városi közgyűlés felolvasott, tár-
gyalt, megvitatt s egyhangulag elfogadott szer-
vezési elvek, s kimutatott pénzügyi s számai
adatok alapján a kellő intézkedéseket meg-
tenni s megtétetni, hogy mielőbb e város szer-
vezetessék.

Hogy a Fogaras vidékéről ünnepelesen
kikebelezett, a városok sorába beigtatott, hi-
vatalosan birodalomszerte kihirdetett város-
sunkban a fejtelenség nem kapott lábra, azon
biztos öntudatnak tulajdonítható, a mely min-
den polgárát a városnak táplálja, hogy azon
áldott fejedelmi adomány s kegyelem, nem
lehet csak papíron álló okmány, hanem né-
peit boldogítani óhajító élmálaszt.

Felséges kir. főkörmányszék! A köz-
s magánérdek, a személy- s vagyonbiztonsága
szenvet a már kikebelezett, de még nem szer-
vezhetett város lakóira nézve, a hol minden-
nap halasztás bizalmatlanságot idéz elő a
legfensőbb hatalmi közegek iránt; a történe-
lem bizonyítása szerint pedig, a mely ha-
talom iránt a bizalom hiányzik, ott a szu-
ronyok milliója kell hogy fenn-
tartás a társadalmi rendet; s ott faj-
dalom; a társadalmi egyensúly eredeti esz-
méje téveszmévé fajul el....; ezen igaz s
mértányos nézetekből kifolyólag bátrak valánk
a febr. hava 24-én tartott városi közgyűlésbe
vezetett jegyzőkönyv 13. pontja értelmében
keblünkben egy háromtagú kiállítást meg-
bízt, a fels. kir. főkörmányszéknek ezen alá-
zatos felterjesztésünket azon kéréssel tiszte-
teljesen benyújtani, miszerint kegyeskedjék a
fels. kir. főkörmányszék mind 862, mind a
február 24-én 864. tartatott vár. közgyűlésileg
elfogadott szervezési elvek alapján, szervezési
ügyünket mielőbb tárgyalva, egy mulhatla-
nul alakilag kellett előintézkedésekkel ellátni,
hogy egy mielőbb annál jobb kiküldendő, a
végleges városi szervezést végrehajtó felséges
kir. főkörmányszéki biztost keblünkben tisz-
telhessünk; Fogaras, legkegyelmesebb urunk
ő Felsége, legfensőbb kegyelméből s akaratá-
ból nem csak cizimel, hanem ténylegesen
s véglegesen szervezve a városok sorába
emelendő.

Fogarásvárosának Bőjtől hó 25-én tartott
közgyűléséből

Hersényi László, jegyzette
tanácsnok és elnök. Kőnczel Károly.

(Folytatjuk.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— Pár helyről vettük újból azon panaszt,
hogy a vidéki postálmásokon hírlapjaink
egyes számai elfogdosók, a miáltal azok
rendetlenül mennek az előfizetőkhez. Valóban
ily eljárást mi is gyakran tapasztalunk Pest-
ről jövő lapjainkkal. Ez vagy a posta-hiva-
lok vigyázatlanságából ered, kik a lapok ki-
adására nem eléggé figyelnek s eltűrik ma-
goknál az oly vendégeket, kik a posta-hiva-
talt cassino gyanánt használják, vagy pedig
egyes alárendelt segédek, így visszamarasz-
talt példányokból elégitenek ki egyes előfi-
zetőt, kinek pénzt magoknál tartják. Annyi
tény, hogy többen panaszkodnak a lapok letar-
toztatása vagy olvasás általi elviseltetés miatt,
s a posták rendtelensége az előfizetés terje-
dését csökkenti. Figyelmeztetjük erre az illető
posta-tulajdonosokat.

— A „Presse“ azon birt közli, de jótállás
nélkül, mikép kormányközben tervbe volna
véve a három udvari kancelláriát (a magyar,
erdély- és horvátországi) egyesítve ministe-
riummá alakítani, melynek feje egy az állam-
minister mellé s nem alá rendelt minister
lenne. Furesa is az, hogy a birodalom egyik
részének felelős ministeriuma, s közös ország-
gyűlése van, míg a másik rész felelősség
nélküli korlátnokok által kormányoztatik s
külön szagatott „Landtag“-okkal bír.

— A kik visszaemlékeznek irodalmunknak
pár évtized előtti viszonyaira, azoknak kedves
emlékében maradt az Atheneum és Figyel-
mező. Gyorsan fejlőd irodalmunk minden na-
gyobb és kisebb terméke ügyes és elfogulat-
lan bírálaton ment át. A Figyelmező megros-
tálta a fiatal képességeket, s a jobbik iránt
felgerjeszté a közönség figyelmét; a tehetsé-
ges írók művei ismeretve s érdemük szerint
meltatva voltak, a kontárok elestek, s nem
merészkedtek illetéktelen emberek tolakodni

a közönség előfizetéseért. A forradalom után,
midőn egyetlen meghagyott kincstünk irodal-
munk volt, együtt kezdett teremni a búza a
konkolyal, férez művek, silányságok jelen-
tek meg a jók között, migem a többször
csalódott olvasók között az előfizetési felhí-
vások hitele lejárt, s e miatt a jobb írók is a
kiadó körméi közé estek. Nem volt kritika,
vagy a mi volt is, újonez kritikuskok próbál-
koztak a szépirodalmi lapok hasábjain, sok-
szor a leghelytelenebb szempontokat állítva
fel. A kritika szükséges lett ugy az írók, mint
az olvasók érdekében, és üdvözlünk kell a
„Kalauz“ szerkesztőjét Riedl Szende urat,
ki e nagy házogat lapjával pótolni törekszik.
A „Kalauz“ minden vasárnap megjelen s ta-
buságos cikkei mellett kiválólag foglalokzik
íróinkkal, s irodalmunk termékeinek bírálatá-
val. Erdemes ez elfogulatlan szerkesztett
lap a közönség részvérté; előfizetési ára é-
venyenként 2 forint, s az előfizetés a szer-
kesztőnek küldendő Pestre.

— Gróf Károlyi Györgyné ő excja ismét
2000 frankot gyűjtött külföldön a hazai in-
ségekre számára. Ez összeget is testvértéhez
gróf Bathany Lajos özvegyéhez küldé ki-
osztás végett. „P. N.“

— Dobsa Lajos vezetére mellett több
fiatal író és írónő szini előadást készült ren-
dezni a budai népszínházban a szűkölködők
javára.

— Aranyvári Emilia Milanoból Lon-
donba utazott, a hol a „Her Majesty's Thea-
tre“ című színházhoz első tánczosnőnek van
meghiva.

— Petőfi életrajza Zilahy Károlytól
megjelent; még előfizetheti ápril 15-éig egy
forinttal.

— Herczeg Sapiaha Ádám, kinek mint
közudomásu, sikerült hosszabb tartamu fog-
ságnak a lembergi tészék helyiségeiben, a ha-
zóságok akaratát ellenére véget vetni, a leg-
újabb hírek szerint, bár gyöngédkedő állapot-
ban, de szerencsésen Párisba megérkezett s
ott nejevel háziasan rendezkedett be.

— A „Sun“ szerint jelenleg egy indus
van Londonban, szenvedélyes sakkjátzó, ki
játsszmát a következő complicitatioval ren-
dezi be. Bekötött szemmel egyszerre három játssz-
mát játszik, mindhámat megnyeri, s egyide-
jűleg kártyázik is, (bekötött szemmel?) hol
szintén nyer. Mig ez történik, minden, vagy
minden másodpercében egy haragot kongat-
nak s játék után megmondja, hogy hányat
kongott. De ez még nem minden. A mögöt-
te álló egyén golyócskákat dob hátára, melyek
szintén megszámlál s midőn mindezt meg-
tette, költeményt szaval el, melyet ez idő alatt
szerezett. Ez már sok, ha igaz.

— Angolország magas köreiben még
mindig nem nyughatnak meg gr. Bernstorff,
porosz követ „botrányos“ magaviselete felett,
ki a walesi herceg kis fiacskájának keresz-
telőjén, mint a „családi követek“ egyike volt
jelen, de a keresztelői lakomán, mely az
egyházi szertartás után a Buckingham palotá-
ban tartatott, a dán király egészségére nem
akart inni. Londonból írják, hogy Victoria
királynő maga is annyira volt felingerelve az
illemnek illetlen megsértése felett palotájában
és unokája megkereszteltetésekor, hogy Bern-
storff grófot nyilatkozatra hivta fel magavise-
lete felett. Azt felelé, hogy a szolgák nem
nyújták neki a kívánt bort, mit azonban üres
mentségnek tekintenek. A társaságokban nagy
ellenzenvel szólnak ez esetről. A walesi her-
cege és hercegné hátat fordítottak a követ-
nek. Ezek mindenesetre sajnálatos dolgok.
Bármiként legyenek is az államoknak egymás
iránti viszonyaik, a társadalmi illeten minde-
nütt tekintetbe kellene venni. Az angol aristo-
cratia hangulata a porosz udvar iránt, ez eset
által nem javult meg.

— Egy földmívelő egy burokra került, de
még élő nyulat talált a mezőn. A szerencsés
találó, örömben, hogy oly véletlenül józú
falatra tehetett szert, azon volt, hogy a bu-
rokból kiszabadítsa s jó módjával hazavihesse.
Félt azonban, hogy a nyul valamiképpen el-
szabadul, s azért legjobbnak hitte, összekö-
tözni hátsó lábait. Történetesen volt is nála
zsinig, melylyel tárcáját szokta bekötözni,
de mely a tárcza födeléhez volt megerősítve.
E zsineggel kötözte össze a tapsifüles hátsó
lábait, melytől a megtrútt állat élénk
ellenzergülése daczára tökéletesen sikerült s
embertünk éppen rajta volt, hogy mellénye
zsebéből kivége bicskáját, melylyel a zsi-
neget a tárczától elmesse, midőn a nyul ellen-
zése kezéből hirtelen kiszabadult, s bár hátsó
lábainak kellőleg nem vebette hasznát, tova
illant. A még el nem választott pénztárcza,
a természet törvényeinek fogva követte a be-
fogott vonatkozó erőt, a mi rendkívül sebessé-
gel történvén, a peccenyosovár üldözönek
minden erőlködése, hogy utóljára, sikertelen
maradt. Nyul is, tárcza is oda lett, s a tár-
czával együtt azon 100 frtnyi bankjegy, mely
tartalmát képezte.

— A marhavésznek Hátszegvidéken tör-
tént kiütése alkalmával a helyszínehez kiszál-

lott vészbizottmány nyomozásai folytán az de-
rült ki, hogy a vész azon vidékben kivágásra
szánt oly marhák által terjesztetett szét, me-
lyek honnani eredetéről magokat az illetők
érvényesen igazolni nem tudták. Ily vágomar-
hák a vevő mészárosok gazdasági marhái
közé állítatván, azoktól a vészragály minde-
nekelőtt a gazdasági marhákra ment át, a
melyektől aztán tovább is terjedett. Hogy
tehát jövőben a marhavész a szomszéd Oláh-
országból mellékes utakon beempezzett s
nagyobb részt kivágásra szánt marhák által
hazánkba be ne hozathassék, megrendeltetett,
hogy a közigazgatásági hatóságok a mészáro-
sokra ezental nagyobb figyelemmel legyenek,
és hogy minden ember, a ki marhákivágás-
sál foglalkozik, magát az általa levágandó
marha honnani eredetéről az előjárásnál
minden alkalommal igazolni tartozzék. (E. H. E.)

Nemzeti színház. Csütörtök mart. 31-én
„Bánk-bán.“ Dráma 5. felv. irta Katona Jó-
zsef. A czimszerepét Ronai vette, mindvégig
dicséretesen, valamint Ronainé is Melindát
igen szépen játszta. Közönség szép számmal.

Péntek ápril 1-én. „A dajka“ operette 1.
felv. és „A jól örzött kis leány.“ Vigjáték 1.
felv. Ez utóbbiban a kis Ronai Mari lépett
fől a czimszerepben, s oly meglepő nyuga-
lommal mozgott a színpadon, s oly minden
trema nélkül játszta és szavalta jó hosszú
szerepét, hogy bármely szokott színésznek
is dicséretére vált volna; kapott is sok tap-
sot. Mándokyt is dicséret illeti, ki a vadász
szerepét oly jól vitte, hogy a legszigorubb
kritikát is kiállotta. Szabó Pepi kedves szo-
baleány volt.

Szombat ápril 2-kán Dálnoki Róza k. a.
első felléptetül: „Lucia“ opera 4 felv. Dálnoki
Róza a czimszerepét érezhető rekedtsége da-
czára is teljes meglegedésére éneklé a köz-
önségnek; kiléptekor virágbokréttakkal és
tapssal fogadtatt. Ma hallottuk Vinczenek,
mely basszusát, mely több helyt a mely
„Es“-ig lement; hangja valóban megérdemel-
né, hogy gyakorlás, iskolázás által kevéssel
több gúrdülékenységet nyerjen. Fektér, Insti-
toris jól énekeltek.

Vasárnap ápril 3-kán. „Orpheus az alvi-
lágban.“ Sikerült jó előadás, szép számú köz-
önség. Follinusné — s egyáltalában kevés
kivétellel minden nő tagjait e társaságnak —
figyelmeztetjük nebany fület sértő, s a ma-
gyar orthographiával ellenkező kiejtésre p. o.
„unalmassabb“, „terhessebb“, „fájd-
almassabb“ stb., hol az illetők az „s“
betűt megkétszerezik, holott ez éppen feles-
leges; jelesen Follinusné „Orpheus“-ban Ju-
piterről, midőn megjegyzi, hogy napról napra
unalmasabb, igen kirívóan megkétfőzteti az
„s“-set. Ezen — egy kis figyelmet igénylő —
szavak helyes kimondása ajánlatik az ille-
tőknek.

Hétfő apr. 4-kén. „A márvány hölgyek.“
Dráma 5 felv. Ronai és Ronainé felléptetül.
Ronai Rafael sok művészettel, tanulmányal
adta, s a különböző indulatok átmenetét oly
mesterileg vitte ki, hogy megérdemelte a sok
tapsot és kihívást. Gyulai is jól alakította a ne-
mes szívű barátot. Ronainé az ártatlan Marit
dicséretesen személyesítte. Ujjalusné a semmi-
vel nem gondoló divathölgyet mindvégig egész
nyugalommal és kellemmel adá. Közönség szép
számmal. r—s.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, ápr. 5. Az
alsó ház tegnapi ülésében, Osborne interpel-
latiojára Palmerston ezt felelte: A dán-német
szerződés összes aláírói elfogadták a confe-
rentiát. A német szövetség még nem felelt. A
conferentia alapján semmi sincs határozva.
Stansfeld (a Mazzini-féle ügy miatt) lemond-
ott s a kormány, hogy a sok támadástól
megkímélje magát, elfogadta lemondását.

Garibaldi megérkezett Angliába, Southam-
ptonban nagy lelkesedéssel fogadták s Wight
szigetre ment.

Az „Observer“ írja apr. 3-iki számában,
hogy a toryk (a Stansfeld-féle ügyért) bizal-
matlanságot készílnék szavazni a kormány-
nak. Egy torykabinet pedig valószínűleg el-
fogadja a Franciaország által indított nyolc
congressust; véd- és dacszövetséget kötend
Franciaországgal, Németországgal megátadá-
sára.

Mintán azonban, a mint fenebb közölve
van, Stansfeld a kormányból kilépett, valószí-
nűleg ez az egész combinatio füstbe megy.

Franciaország. Páris, apr. 3. Hogy
Napoleon császár a schleswig-holsteini ügyet
a suffrage universel alapján kívánja rendez-
tetni, már nemcsak hírlapi közlések, hanem
diplomai okmány által is constaltva van.
A „France“ szerint ugyanis Drouin de Lhuys
ur a londoni francia követhet sürgőnyt inté-
zett, a melyben tudatja az angol kormány-
nak, hogy Franciaország, a dán kérdés szabályo-
zása végett tartandó értekezletben kívánni fogja

„a nép kívánatainak is meghallgatását“ (que les vœux des populations soient consultés), hogy ez szolgáljon alapul a hatalmak határozásainak. Bizonyosnak mondják, hogy rövid időn ily értelmű körszűgöny fog menni Franciaország külföldön levő összes diplomatai képviselőihez.

Ellenben a „Courr. de Dim.“ azt állítja, hogy Drouin ur Londonba küldött szűgönye csak általános kifejezésekben van tartva s „népszavazat“ és „nemzetiségi elv“ nincs benne említve.

A párisi törvényszék mart. 31-én Mazzinit, a mint táviratilag jelentve volt, meg nem jelenésére halálra ítélte. Az államügyész által előterjesztett vádiratban ki van mutatva, hogy Mazzini a császár élete ellen szőtt minden korábbi összeesküvéseknek részese, s Stansfeld is kisebb-nagyobb mértékben avatottja volt.

Olaszország. Turin, apr. 1. A „Vaterland“ levelezője szerint Victor Emanuel király veszélyesen beteg. Mart. 31-kén az asztalánál ülve erős szélhűtés érte, úgy hogy, midőn az elélesztő orvos eret vágott rajta, eleinte egy csepp vére sem folyt, csak háromszori megzsúrolás után kezdett omlani nagy mennyiségű fekete sűrű vér. Szinte három óráig önkívületes állapotban fektett s beszélni sem tudott. Csak másnap reggel kapta vissza, miután ötször vágta rajta eret. A balesetet az udvar körében titkolják, s lehet, hogy most nem lesz valami komolyabb következménye; de a király testalkatát tekintve, ki-válthat az orvosok által elébe szabott életrendszert nem fogja megtartani, hamar életveszélyessé válhatik.

Rómából távirják apr. 4-ről, hogy a pápa kitűnő egészségre örvend; az nap templomban volt.

Németország. Frankfurt, apr. 4. A szövetségiülésben a szavazatok többsége minden közlés szerint biztosítva van a schles-

wig-holsteini ügyben tartandó londoni értekezlet elfogadására.

A „Nordd. Allg. Ztg.“ e tárgy felett így nyilatkozik:

„Az angol kormánynak a német szövetséghez m. hó 26-ról az iránt intézett forma szerű meghívása, hogy f. hó 12-kén az értekezletbe képviselőt küldjön, ugyan ily módon s ugyan ekkor a londoni szűgöny többi aláíróihoz is megküldött. Porosz részről, a mint halljuk, a beleegyező válaszzsal az a nyilatkozat adatott, hogy a kérdés megoldását más alapon kell keresni, mint az 1852-ki szerződéseken, s hogy ugyanekkor kielégítő tekintetbe kell venni a nemzetiségi kérdést is, a mely a hercegségek mozgalmában, mind német, mind dán részről oly élénk szerepet játszott. Valószínű látszik, hogy a francia kabinet hasonló nézetekből indul ki, s e mellett az általános szavazást tartja oly eszköznek, a mely által legbiztosabban lehetne kielégítő eredményre jutni el. Mi is ezélszerűnek véljük, azt a kérdést, ha valjon németek, vagy dánok akarnak-e lenni, a hercegségek elé terjeszteni, válaszként véget, mivel ez az ügy arra az esetre, ha a hercegségek Németország mellett határozna el magukat, saját nemzetközi jellemét elvesztené, s tisztán német ügygyé lenne, melynek eldöntésénél a német szövetségnek erősen közre kellene lépnie. Ez okból előtűnik a szövetségnek az értekezletben való részvétele is igen valószínűnek látszik, a mire egyébiránt Poroszország s Austria a német szövetségi kormányokat körszűgönyökben még különösen is felhívták. Oroszország magatartása iránt még eddig semmi sem látszik bizonyosnak; mindazáltal ama tekintetek, a miket Gortsakoff herceg 1862. aug. 6 (18-ki) jegyzékében, az olasz királyság elismerésekor fejezett ki, hihetőleg a német-dán kérdésnél sem vesztek el nyomataikat a sz. pétervári udvarnál.“

A német-dán csatateréről. A „Bern.

Ztg.“ Kopenhágából april 1-ről jelenti: A hadügyminisztérium következő jelentést tesz közzé: Mart. 30-án este egy dán dragányos-osztály összelitkozott a 8 dik porosz huszárezrednek egy osztályával Kollemortennél, Hørsenstól 4 órányira nyugotra, mely alkalommal 1 őrmester, 1 altiszt, 8 kőkatona, köztük 1 súlyosan s 1 könnyen megsebesülve foglyul esett, 10 lóval együtt.

Kopenhágai april 3-iki távirat szerint hivatalosan jelentik: Műveink tegnap reggel az ellenséges műveket előlről lödözték. A Düppel falu közelében fölállított 3-4 tábori tüzelepből az ellenség délután heves tüzelést kezdett homlokzatunk s később Sonderburg ellen is. A bombázás 8 óráig folyt. Nehány holtat és sebesültet vesztettünk.

Egy délről kelt további tudósítás jelenti: Az éjjel s ma reggel a bombázás folytattott. Sonderburg több helyen ég. A tegnapi ellenséges tüzelepről ismét a műveket lödözték s több őrzárakat ismételt megtámadásai a múlt éjjel jobb szárnnyukra nyugtalaníták.

Gravensteinből april 3-ról: Tegnap 2 órakor kezdődött a lövés s 7 óráig tartott; éj idején szűnetközökkel folytatott. Ellenséges részen tüzet vettünk észre, alkalmasint a fasátrak gyuladtak meg. A veszteségek csekély.

A „Times“ Ulkevüllből, hétfőn délutánról egy táviratot közöl, mely szerint a poroszok — minden jeladás nélkül — 24 óráig bombázták Sonderburgot, mely alkalommal 80 lakos részint megöletett, részint megsebesült; a város közepén 50 ház leégett. A düppeli állás sértetlen maradt.

Törökország. Konstantinápoly, mart. 26. Kuza fejedelem a nagyvezér iratára a képp válaszolt, hogy ő a zárdakérdés iránt, ha a bukaresti kamra által megszavazott kárterítés nem lenne elegendő, kész egy értekezlet határozatának alávetni magát. A hadkészségeket Európa bizonytalan helyzete

idézte elő, s a porta irányában tartozó alattvalói érzelmeiket éppen nem csorbítják.

Ujabb. Altona, apr. 5. Kielből jelentik, hogy a bolséini rendek követeli tiltakozást irat alá a hatalmaknak a hercegségek jogait megrövidítő bármely határozata ellen.

Hamburg, apr. 5. A „Berling. Ztg.“ írja, hogy a dán hadügyminisztérium e hó 3-ról szóló jelentése szerint, Düppel bombáztatása az nap délután megszünt. Sonderburgban az égés igen jelentékeny volt; sebesültek kevesebben Fridericiában semmi új.

Páris, apr. 3. A „Pays“ biztosít arról, hogy Dánia a conferentián az 1815-diki londoni szerződés elveit fog ragaszkodni, hogy Anglia szintén ezen álláspontra lép; Franciaország kezdetben szintén kívánni fogja, hogy azon hatalmasságok, melyek a londoni szerződést aláírták, aláírásaikat tiszteltben tartsák. Ha a hatalmasságok az 1852-ki szerződéstől ellátnának, csak azon esetre fogja javasolni Franciaország, hogy a hercegségek lakosságának szavazatát megkérdezzék.

Gabonaár Kolozsvárt ápril. 7-kén 1864.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztbúza 3 frt 60 kr. Elegybúza 2 frt 90 kr. Rozs 2 frt 30 kr. Árpa 1 frt 70 kr. Zab 1 frt 40 kr. Török búza 2 frt 10 kr. Pityóka 1 frt — kr. Marhahús 14 kr.

Bécsibörze Április 6-kán: Nemzeti kölcsön 81.35. 5% Metalliques 73.30. Bank-részvény 77.30. Hitel-részvény 186.60. Váltó Londonra 115.90. Ezüst 115.90. Arany 5.53. 1860-diki Állam kölcsön 94.25.

Április 2 kán: Urbéri kárpótlási kötvény Magyarországi 74.50. Erdélyi 70.50.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

(89) **BUDAI LAJOS** apa-nagyfalusi ref. papnak mart. 13-án ellopták három lovát: egy kisdéd peji kanca gerinczín fejéres foltal, s ennek egy éves jegy nélküli csikója, és egy kis világos peji paripa, négy éves, jegy nélkül. Ki megtalálásában utasítással szolgálhat, legyen szives fenn írat értesíteni.

(88) Optikus Boskowitz Ignác és fia Pestről.

Hirnevet vivót ki magának a szomszéd Magyar- és Lengyelországban. Itten keresztül utazván, a t. cz. közönségnek ajánlja optikai tárgyakkal bőven ellátott válogatott raktárát, különösen stereoskopokat és képeket, legújabb tengeri és színházi lát-csovéit nagy választékban.

Tudásul! Hasonló nevű utazókkal nem állók semmi összeköttetésben, s ennélfogva azoknak árucikkjei, mint tölem valók, nem is tekinthetők — és fennebbi firmám egyedül bír cs. kir. főhercegi ajánlattal.

Áruhelye van b. RADÁK-háznál.

Csak folyó hó 14-ig mulat itten.

(79) **Hirdetés.** (2 3) Alóírtak van szerencséje a n. é. közönségnek szoba-festői készségét Dessenek és Plafonokra nézve legújabb divatu minták szerint ajánlani, úgy szintén elvállal és elkészít mindennemű épület és bútor olajfestéseket is **MOLNÁR MÁRTON,** közép-kapun kívül 411 szám.

(76) Perlmutter Jakab Pesten

váltó szobája s íródája Dorotyauteza kereskedési bank-épület I-ső emelet. Veszen s elad arany- és ezüst pénzeket, állam-, ipar- és sorsjegyeket napi folyó árban. Ad **előlegeket** pénzekre és értékpapírokra, a folyó ári értéknek $\frac{3}{4}$ — $\frac{7}{8}$ -ig legújanyosabb illeték számításal.

Elad mindennemű sorsjegyeket és más értékes tárgyakat tetszésszerinti **részletfizetés** mellett legutányosabb árban és feltételek alatt.

A mindenkor meglevő **eredeti sorsjegyekről** leírt **igérvények** legutányosabbban adatnak ki.

Belföldi megrendelések legpontosabban teljesítetnek.

(84) **Hagó mén.** (2—3) Mező-Szilváson a gróf Pejácsevich udvarban egy **16 markos peji mén,** neve Gyapár, apja Benjámin, ezen hágatási idő alatt ahoz való kanczák számára igénybe vehető. Hágatási bér 10 frt o. ért. s ha a kancza ott tartatik 15 frt.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésben Kolozsvárt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban **kapható:**

KÉPVISELET

a királyhágón inneni ev. ref. Superintendenciában.

Irta Gyarmathy Miklós. Ára 40 kr.

KÉPEK a HAZAI TÖRTÉNELEMBŐL.

IFJUSÁG SZÁMÁRA

Szerkeszté Tánecz János. Díszkiadás, hat színezett képpel.

Ára 1 frt 60 kr. o. ért.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár • Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(90) **Eladó birtok.** (1—3) **Kisczégen** egy 190 holdat tevő belső és külső birtok örök áron eladó. Értekezhetni Erődsi Sándor urnál M.-Vásárhelyt.

(1) **BERINGUER** orvos tudor (5—12) cs. kir. és hercegi, udvari szabadalmakba részletetett: **Növény-gyök Olaja.** Mint az emberi hajnövelés szilárdítására és szépitésére szolgáló csatlakozó szer, nevezetesen oly eseteknél, hol a kora szürkülés és hajkihullás már mutatkozik, meglepő eredményt nyújt alkalmazható, orv. tud. Beringuer Növény-gyök olaja megakadályozza az oly alkalmatlan folt és felcserepedési képződést, a hajnak élénk fényt, kellemes simaságot és puhakony lágyaságot kölcsönöz, bizonyosan minden öltöző-asztal díszére szolgálhat. Egy hosszabb használatra elégséges üveg ára 1 frt o. ért.

Dr. SUIN BOUTEMARDT illatos-FOGPEPJE Véd-jegy. mint alkalmasnak és szépségtörnek bizonyosult, s tisztított, állományokból előállított készítmény, a fog és foghúrok fenntartására, a többi ily nemű esmeretes és használt szerknél sokkal hamarabb és biztosabban tisztító, a nélkül hogy a fog zománczat legkevésbé is bántanék, s egyszersmind szilárdító és erősítő hatása által, az egész száj-üregnek nagyon tisztító, jótékony frissességet kölcsönöz.

LINDES orv. tudor és tanár **NÖVÉNYI RUD-HAJKENŐJE.** Ezen legegyszerűbb művegyész-kezelési eljárás által, tiszta növényi alkatrészekből gondosan készített hajkenő, a hajnövelésre nagyon jótévedő hat, azt puhán tartva, a kiszáradástól megóvja, s a mellett a hajnak szép, természetes fény, s jelentékeny rugékonyságot kölcsönöz, s ezeken kívül még a hajcsomag összetartását is eszközli. Eredeti darabokban 50 uj kr. A fennebbi kitűnő sajáttságai által elhírhedt jeles szerek jót állás melletti valódiságokba kaphatók: Egyedül, határozott gyári áron kaphatók: **Kolozsvárt,** csak is gyógyszerész **WOLFF J. s KHUDI J. özvegyénél** valamint **Beszterczén:** Kelp Ferencz, és Dietrich & Fleischer; **Brassóban:** Stenner F.; és Jekelius Ferencz gyógyszerészek. **Déván:** Büchler A.; **Nagy-Enyeden:** Bisztricsányi A. és Trajánovits Ede gyógyszerész.; **Erzsébetvárosban:** Schmidt A.; **Hűtszegen:** Mátéfi Béla gyógyszer. **Károlyfővárt:** Ruzs János, és Matherny Emil gyógyszer.; **Kézdí-Vásárhelyt:** Fejér Lukács; **Maros-Vásárhelyt:** Fogarasi J. D.; **Medgyesen:** Vándory & Brandisch; **Szeged:** Misselbacher fia és Teutsch; **Sz.-Ujvárt:** Placintár és fia gyógyszer.; **Sz.-Régiben:** Wachner Traugott; **Székesfehérváron:** Weissörtel Ad. G.; **Szebenben:** Zöhrer J. F.; **Székel-Keresztúron:** Binder Márton; **Sepsi-Szentgyörgyön:** Vitályos Béla; **Sz.-Udvarhelyt:** Kauntz J. A. gyógyszer.; **Szeredában:** Gozsy A.; **Sz.-Somlyón:** Ruzsák Ignác; **Tasnádán:** Szongott Jakab; **Tordán:** Velits G. és Wolff G.; **Zalathánán:** Megay Guszt. A. gyógyszer.

ILLATOS OLAJNÖVÉNSZAPPANJA. Ezen a legújabb vegyész eljárások és tapasztalatok szerint készített Olajnövény-szappan nem csak tisztító, hanem puhakony lágyaságot, üdítő és jótévedő hatást okozó tulajdonsága által, minden tökéletes jószág, egészen fenntartó szappanyok igényeinek megfelelő, melynél fogva mint lágyító s egyszersmind hatályos mindennapi mosdó-szer, még a felnőttek és gyermekek legvékonyabb, legérzékenyebb s leggyengédebb bőrrészeik tisztítására is igen ajánlató. Eredeti pakkocskákban 35 uj kr.